

Svensk-Lettiska Föreningen Nr 3 (57) 2011, November

Ordförande: Martin Ancons, tel 070-292 94 80, e-post: martin@envengi.com
Redaktion: Conny Mörke, Bäverbäcksgård 15, 1 tr, 124 62 Bandhagen
tel 073- 581 77 15, e-post: conny.morke@telia.com
Postgiro: 94 86 93-7, medlemsavgift 150 kr
Hemsida: www.svensklettiska.se

INBJUDAN TILL MEDLEMSMÖTE

Svensk-Lettiska föreningens medlemmar inbjuds härmed till medlemsmöte

Tid: 2011-11-29 kl. 18.00, beräknad sluttid för föredraget, exkl. frågor, kl. 18.45

Efter föredrag och frågor inbjuds till samkväm med smörgås och dryck (1 glas vin eller lättöl/vatten).

Plats: Estniska huset, Wallingatan 34, 5 tr. (Lettiska Hjälpkommitténs lokaler)

Entré inkl. smörgås och dryck: 50 :-

ANTON ABELE

Ung riksdagsman, med betoning både på ung och riksdagsman, med anor från Lettland besöker föreningen och berättar om sitt jobb som riksdagsman och om den antivåldsrörelse han var med och startade. Säkert får vi också höra om hans kontakter med Lettland.

Ett spännande möte med en representant för den unga generationen där Du får möjlighet att veta hur den ser på dagens Sverige och våra kontakter med de östra grannländerna.

Boka in dag och tid, ta med dig en vän som är intresserad av Lettland och Baltikum och träffa andra med samma intresse!

Vi kommer att ha några läsvärda Baltikumböcker till försäljning.

Vi blir glada om Du anmäler Din/Er närvaro på adress info@svensklettiska.se eller på telefon 08 530 263 70 (även svarare).

VÄLKOMNA!

**Svensk-Lettiska föreningen
Styrelsen**

Baltiska året 2011

I Sverige uppmärksammades år 2011 att det är 20 år sedan Estland, Lettland och Litauen återvann sin frihet och självständighet och att de diplomatiska förbindelserna med Sverige återupprättades. Av den anledningen anordnades flera evenemang av Sveriges regering, Riksdag m.fl. aktörer.

15. aug. inbjöd Utrikespolitiska institutet till ett välbesökt seminarium om de baltiska ländernas kamp för sin självständighet.

Därefter kl. 12 samlades flera tusen deltagare med flaggor och plakat på Norrmalmstorg i Stockholm för det 80:e Måndagsmötet. (Mellan 1989 – 1991 hölls 79 sådana möten, som blev en rörelse) Stadsminister Fredrik Reinfeldt inledde mötet. Han framförde bl.a. en ursäkt för den politik som Sverige fört under den tid de baltiska länderna var ockuperade. Han visade upp den historiebok han hade haft i skolan, i vilken de baltiska ländernas existens kort nämndes i en fotnot.

Därefter följde Lettlands premiärministers Valdis Dombrovskis tal och anföraren från Litauens och Estlands premiärministrar. Stockholms lettiska kör framförde sång, litauisk grupp dansade och Estniska skolan uppträdde. Måndagsmötet avslutades med att inciatorerna för måndagsrörelsen också talade.

Kort därefter höll talman Per Westerberg utanför Riksdagen ett anförande i närvaro av de baltiska länderna talmän och andra företrädare för deras parlament. Det baltiska länderna resp. fanor hissades på Norrbro. En mottagning i Riksdagshuset följde därpå.

20. aug. hade Lettlands ambassadör i Sverige Maija Manika inbjudit till en mycket lyckad fest på Lettlands Ambasad. Folkloreensemblen Ilūji sjöng och dansade tillsammans med publiken. Ett dignade bord (knyttkalas) med olika maträtter och lettiskt öl fanns på plats.

27. aug., 20-års dagen för undertecknandet av de ömsesidiga diplomatiska förbindelserna och invigningen av årets Östersjöfestival. Utrikesdepartementet hade inbjudit till bildandet av En mänsklig kedja som skulle sträcka sig längs Strandvägen från Raul Wallenbergs torg till Berwaldhallen och påminna om den mänskliga kedjan för de baltiska ländernas frihet, som 23. aug. 1989 gick genom Litauen, Lettland, Estland och samlade 10-tusendals människor.

I Stockholm genomfördes kedjan av flera hundra deltagare – i folkdräkter och med flaggor. De baltiska ländernas kulturministrar (Sarmīte Elerte från Lettland) höll tal och också landshövding Per Unckel. Närvarande var Sveriges utrikesminister Carl Bildt och andra svenska politiker.

I Berwaldhallen framfördes i närvaro av kung Carl Gustav och drottning Sylvia en bejublad konsert av baltiska körer och musiker. Lettlands radiokör framförde P Vasks *Zīles ziņa* (talgoxens bud). Konserten avslutades med att medverkande körer sjöng sången från 1989, *Atmostas Baltija* (Baltikum vaknar) på lettiska, litauiska resp.

estniska under det att medverkande och publiken höll varandra i händerna. Alla var djupt rörda!

3. september inbjöd Stockholms landshövding Per Unckel till en frikostig mottagning i det eleganta Tessinka palatsets trädgård. Sorgligt nog kunde han inte själv medverka pga. sjukdom. Ytterligare seminarier med anledning av 20-års jubiléet är planerade.

Mudite Hoogland Krasts

Svensk-Lettiska föreningens hedersmedlemmar 2010/11.

På Svensk-Lettiska föreningens årsmöte förra året beslöts att utse Göran Stenfelt och John Crafoord till föreningens hedersmedlemmar för de stora tjänster de gjort föreningen.

Det har dock inte blivit något riktigt lämpligt tillfälle att överlämna denna utmärkelse förrän nu. Just i april 2011 är tidpunkten verkligen lämplig då föreningen firar sitt 20-årsjubileum. Eller rättare sagt, den återuppståndna Svensk-Lettiska föreningen firar sitt jubileum. Första gången grundades den redan 1925 men upphörde med sin verksamhet när Sovjet ockuperade Lettland 1940. År 1991 återuppväcktes, så att säga, föreningen.

Den förste ordförande för Svensk-Lettiska föreningen var författarföreningens ordförande Benkt-Erik Hedin. Han var ordförande i endast 1 år. Därefter valdes Göran Stenfelt, som var ordförande i 4 år. Han var då verksam i KFUM och kunde utnyttja resor i tjänsten för föreningens bästa. Göran Stenfelt har även efter sitt ordförandeskap hjälpt föreningen på olika sätt.

John Crafoord blev ordförande 1995 och kvarstod till 2001. Han var under ett antal år slottsfogde på Gripsholms slott, han hade kommit i kontakt med slottets vänort Jaunpils i Kurland och därigenom blivit engagerad i den "lettiska saken".

Tack vare John Crafoords kontakter har föreningen fått ekonomiska möjligheter att bistå Lettland. Fortfarande får föreningen årligen en stor summa pengar från Hovstaterna, pengar som är öronmärkta för soppkök i Röda korsets regi i Riga.

John Crafoord har på föreningens hemsida skrivit ingående om dess historia, mål, ambitioner och arbetssätt. Han skriver också om föreningens kontakter med Förbundet Sverige-Lettland i Riga och om det goda samarbete med Lettlands Ambassad i Stockholm och Sveriges Ambassad i Riga som Svensk-Lettiska föreningen har.

Idag gör vi i styrelsen och hela föreningen vad vi kan för att fortsätta de goda traditioner som alldeles särskilt ni två har lagt grunden till.

Hjärtligt tack till Er båda!

Diana Krumin Engstedt

Baltikumdagen 2011

Baltikumdagen i år gick av stapeln söndagen den 18 september. Förhoppningen var att lettiska barnfamiljer, som på lördagar går i lördagsskola, skulle kunna komma. Så blev det nu inte.

Ordföranden Martin Ancons öppnade programmet och Lettlands ambassadör Maija Manika invigde.

I år förgylldes dagen av familjen Tiisa från Talsi i Lettland, som sjöng och spelade så det stod härliga till och sålde fina lettiska produkter. De lärde också ut en ny metod att använda honung på: "Inte dricka hett thé med honung. Ta en sked honung i munnen, dricka därefter bara varmt thé".

Två unga damer från Riga - "Duo Spectrum" bestående av Liene Denisjuka och Kristine Paula - iförda eleganta aftontoaletter spelade professionellt violin resp. piano i den trivsamma doktorsvillan.

Vackra dräkter av det folkliga slaget hade också som alltid de estniska damerna som i Wasastugan visade utsökt konsthantverk.

En grupp litauiska ungdomar, som vunnit en talangtävling i Vilnius i juni i år, spelade, sjöng och dansade entusiastiskt och humoristiskt.

Flickan Lantee och undertecknad hade ordnat barnverkstad, dock utan någon större framgång på grund av bristen på barn. En av ganska många vuxna intresserade var Lettlands ambassadör som minsann visade viss talang i sitt måleriförsök.

Även Litauens ambassadör Remigijus Motuzas var med oss under dagen.

Vid lotteriet stod Conny Mörke och vid bokbordet Maija Grinbergs.

Vackert linne och fin keramik salufördes av Ingegerd Hjeltman och hemmagjorda tvålar av leva Valaine bara för att nämna några av dem som bokat bord.

Och så all god mat och dryck som litauerne dukat upp! Några kända litauer lagade shaslik över öppen eld. Vilka dofter! Tiina Lantee hade som vanligt ordnat med tipspromenad och priset till vinnaren var en Rigakryssning (Tallink) med vändande båt för två personer som ordnats av Mudite Hoogland-Krasts.

Två damer från Lettisk-Svenska i Riga hedrade oss också med sin närvaro. De hade uppskattat vårt besök i Riga i våras. Caféet i Wasastugan sålde nog rekordmycket kaffe den här dagen. Vädret var "sådär" och varm dryck behövdes. Den som höll i alla trådar och fungerade som konferencier var Svensk-Lettiskas Lars Hjeltman. En sådan oerhört driftig arrangör är ju faktiskt förutsättningen för ett så här stort evenemang.

Det var med stor glädje som ett flertal i styrelsen några dagar senare åter för till Vårstavi för att uppvakta Lars Hjeltman på 70-årsdagen.

Lars Hjeltman

Lettland i somras

Glimtar från vad som, under de senaste månaderna, sig tilldragit haveri Lettland.

I somras var president Valdis Zatlers mandatperiod slut. Han skulle väljas om för en ny period. D v s det trodde nog han och de flesta letter också. Så blev det inte. Ny president blev istället Andris Berzins. Anledningen var kanske att Zatlers hotat med att entlediga saiman. Huruvida detta skulle ske eller inte fick letterna rösta om och de röstade ja, iväg med saiman bara, då den påstods inte ha skött sig på ett hedervärdigt sätt. Nytt val till saiman hölls den 17 september. Det ryska partiet Saskanans Centrs fick flest röster men statsministern Valdis Dombrovskis bildade regering med en koalition av lettiska borgerliga partier: Vienotiba, Zatlers reformparti och ytterligare tre småpartier.

Dombrovskis, som är en utomordentligt skicklig ekonom, har för övrigt skrivit en bok tillsammans med Anders Åslund "How Latvia came through the Financial crisis". (Fråga efter boken hos Rigas bokhandlare). Lettland förmådde att dra åt svångremmen, att bita ihop och uthärda nedskärningar. Nu vänder ekonomien så sakteliga uppåt. Det verkar finnas länder i Europa som skulle ha nytta av att läsa den boken.

På en konferens för lettiska forskare från hela världen, 24-28 oktober i Riga, där undertecknad var med, invigningstalade presidenten Berzins lugnt, sakligt, sympatiskt men kanske inte särdeles inspirerande. Jagade upp hela sällskapet gjorde däremot förra presidenten Vaira Vike-Freiberga då hon förklarade att Lettlands forskarverksamhet sjunkit ner till sista plats i Europa. Sverige ligger i topp. Något måste göras dundrade den energiska och fortfarande mycket karismatiska Vaira.

Svensk-Lettiska föreningens bidrag till saimavalet den 17 sept var som vanligt kaffekokningen på vår ambassad. Mudite, Maija, Conny, Valdis, Astrid och undertecknad fick jobba för högtryck då väljarna uppgick till drygt 800 st. Rekord!

Diana Krumins Engstedt

Medlemsavgifter för 2011

Medlemskap kostar 150 kr per år för enskild medlem och 500 kr per år för föreningar och företag, beloppet betalas in på föreningens Plusgiro 94 86 93-7. Skriv namn, adress, telefon samt e-postadress om sådan finns, på inbetalningen

Styrelsen

Föreningen finns på Facebook och Twitter

Svensk - Lettiska föreningen ser en fördel i att vara med i Facebook och Twitter då vi känner att det är där intressegrupper, föreningar och företag idag når stora grupper av samhällsmedborgare. Det är i de sociala medierna unga människor hittar gemensamma beröringspunkter med andra likasinnade.

Även företag kommunicerar mer och mer via Facebook och Twitter med kunder. Vår förening ser det som ett sätt att nå gamla och nya medlemmar.

Kontakta gärna Conny Mörke conny.morke@telia.com om du vill ha hjälp med att gå med i Facebookgrupperna eller har några frågor!

Conny Mörke och Leo Eriksson

INBJUDAN

Firande av Lettlands nationaldag i Stockholm

Fredagen 18. november

Gudstjänst

kl 17.30 Adolf Fredriks kyrka, Holländargatan14

Gudstjänsten leds av prosten Ieva Graufelds

Körsång av Stockholms Lettiska kör under ledning av Gaida Rulle.

Stockholms lettiska skolans elever medverkar

Vid orgeln Göran Grahn

Fanborg: Stockholms lettiska skolans elever

Högtidlig akt

kl. 19.00 ABF namā, Z-zālē, Sveavägen 41.

Program:

Anförande: Lettlands ambassadör **Maija Manika**

Högtidstal: Ambassadör Rolands Lappuke

Konsert: **Kristīne Paula** piano, **Liene Neija –Kalniņa** violin

Inträde 150 kr, - pensionärer och ungdomar 100 kr

*Alla är Hjärtligt Välkomna!
18. nov. kommittèn i Stockholm*

Firande av Lettlands nationaldag i Göteborg

Högtidlig akt

Lördagen 19 november, kl 16.00

Annedalsgården, Carl Grimbergsgatan 52

Anförande: Ambassadör **Rolands Lappuke**

Konsert: **Anja Strautmane** cello

Förtäring

Inträde 120kr (barn gratis)

*Alla är Hjärtligt Välkomna!
Lettiska föreningen i Göteborg (LAG)*

Gudstjänst

Söndagen 13.november kl 14.00, Håga kyrka

Präst: Imants Alksnis

Vid orgeln: Peter Wågsjö

Efter gudstjänsten, kaffe i Haga kyrksal